

Наредба № 11

на БНБ

от 1 март 2007 г.

за управлението и надзора върху

ликвидността на банките

(Обнародвана в „Държавен вестник“, бр. 22 от 13 март 2007 г.;
изм., ДВ, бр. 85 от 2010 г.; изм. и доп., ДВ, бр. 40 от 2014 г.;
изм. и доп., бр. 61 от 2018 г.)

Глава първа

Общи положения

Предмет

Чл. 1. (1) Тази наредба урежда изискванията за управление на ликвидността на банките и реда за упражняване на надзор от Българската народна банка (БНБ) върху ликвидността.

(2) Банките управляват ликвидността си по начин, който им гарантира, че редовно и без забава могат да изпълняват ежедневните си задължения както в нормална банкова среда, така и в условията на криза.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

(4) (Отм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

(5) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Банките прилагат надеждни стратегии, политики, процедури и системи за установяването, измерването, управлението и наблюдението на ликвидния риск, които отговарят на следните изисквания:

1. разработени са за подходящи времеви хоризонти, включително за един работен ден, така че да гарантират поддържането на адекватно равнище на ликвидни буфери;

2. разработени са в зависимост от групите дейности, валутите и структурните единици в групата и включват подходящи механизми за разпределение на разходите, ползите и рисковете, свързани с ликвидността;

3. пропорционални са на сложността, рисковия профил, обема на дейност на банката и толеранса към риск, установен от компетентния орган за управление на банката;

4. отразяват значимостта на банката във всяка държава членка, в която тя упражнява дейност.

(6) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; изм. и доп. – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) Системата за установяване, измерване, управление и наблюдение на ликвидния риск (система за управле-

ние на ликвидността) следва да е стабилна и добре функционираща и да има за основна цел поддържането на ликвидни активи за обезпечаване несъответствията между входящите и изходящите парични потоци.

Глава втора

Система за управление на ликвидността

Изисквания

Чл. 2. (1) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Системата за управление на ликвидността на банката включва:

1. правила и процедури за установяване, измерване, управление и наблюдение на ликвидността;

2. орган за управление на ликвидността, пряко подчинен на компетентния орган за управление на банката;

3. ефективна управленска информационна система.

(2) (Предишен текст на чл. 2, изм. и доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Системата за управление на ликвидността отговаря на следните изисквания:

1. (отм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

2. (изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) компетентният орган за управление да е осигурил подходяща управленска структура за ефективно управление на ликвидността в съответствие с приетите стратегии, политики, правила, процедури и системи за оценка и управление на ликвидния риск;

3. (изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) компетентният орган за управление е определил толеранс на банката към ликвиден риск и съответните лимити за ликвидни позиции и ликвидни буфери, които се преразглеждат периодично по отделните времеви хоризонти;

4. управленската информационна система за наблюдение, измерване и контрол на ликвидния риск да обхваща нетните парични потоци и ликвидни позиции в левове и в най-използваните чуждестранни валути;

5. (доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) банката да поддържа необходимата степен на диверсификация на задълженията си и да осигурява ликвидни средства за изплащането им съобразно падежната им структура и пазарните условия, като взема предвид и съществуващите нормативни и оперативни ограничения във връзка с евентуално прехвърляне на ликвидни средства и свободни от тежести активи;

6. (доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; доп. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) банката периодично да провежда стрес-тестове, сценарийни анализи и оценка на ликвидността при неблагоприятни обстоятелства, като използва алтернативни сценарии по отношение на ликвидните си позиции и редуцирането на риска; алтернативните сценарии обхващат и задбалан-

совите позиции, включително задължения към групества със специална инвестиционна цел – секюритизация, или други групества, по отношение на които банката действа като спонсор или предоставя съществена ликвидна подкрепа; банката прави преглед на допусканията за алтернативните сценарии поне веднъж годишно;

7. (изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) банката да осъществява вътрешен контрол върху управлението на ликвидността, който включва периодичен независим преглед и оценка на ефективността на системата, спазването на правилата за управление на ликвидността и на направените предписания.

Вътрешни правила

Чл. 3. (1) Компетентният орган за управление на всяка банка приема вътрешни правила за управление на ликвидността.

(2) Вътрешните правила за управление на ликвидността задължително съдържат:

1. принципите за управление на ликвидността с оглед нормално осъществяване на дейността на банката при сценарий „действащо предприятие“;

2. (нова – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; доп. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) планове за възстановяване на ликвидността при сценарий „действащо предприятие“, в които се определят адекватни стратегии и целесъобразни мерки за изпълнението им с цел преодоляване на евентуалния недостиг на ликвидни средства, в т.ч. по отношение на клоновете, открити в друга държава членка и в трета държава; плановете се актуализират поне веднъж годишно въз основа на резултатите от алтернативните сценарии по чл. 2, ал. 2, т. 6;

3. (изм. и доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., предиш. на т. 2 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) плановете за действие при извънредни обстоятелства, които включват мерките, действията и съответните отговорности, които са необходими, за да осигурят оценяването на банката, в случай, че тя е изправена пред ликвидна криза; тези планове подлежат на периодична проверка, актуализиране въз основа на резултатите от прилаганите алтернативни сценарии, докладване и одобрение от компетентния орган за управление и водят до подходящи промени във вътрешните политики и процеси;

4. (приишна т. 3 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

5. (нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., (приишна на т. 4 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) методология за установяване, измерване, управление и текущ контрол на източниците за финансиране, която обхваща текущите и прогнозираните съществени парични потоци, произтичащи от активи, пасиви и забалансови позиции, съгласно Приложение I от Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно пруденциалните изисквания за

кредитните институции и инвестиционните посредници и за изменение на Регламент (ЕС) № 648/2012 (ОВ, L 176/1 от 27 юни 2013 г.), наричан по-нататък „Регламент (ЕС) № 575/2013“, и възможното влияние на репутационния риск;

6. (нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., предишна т. 5 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) техники за редуциране на ликвидния риск, включително система от лимити и ликвидни буфери за преодоляване на неблагоприятни събития, както и диверсификация на структурата на финансиране и на достъпа до източници на финансиране;

7. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., предишна т. 6 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) правомощията, структурата и състава на органа за управление на ликвидността;

8. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г., предишна т. 7 – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) задълженията на служителите и компетентните ръководни лица, отговорни за наблюдението, отчетността и управлението на ликвидността.

(3) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Банките разграничават, особено при извънредни ситуации, активите, предоставени като обезпечение, от свободните от тежести активи, които са винаги достъпни, като вземат предвид правния субект, който държи активите, държавата, в която активите са записани – в регистър или по сметка, както и тяхната приемливост, и осъществяват наблюдение върху начините за съевременно ползване на активите.

(4) (Преишна ал. 3 – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Вътрешните правила, както и значителните промени в тях се представят на Българската народна банка в 10-дневен срок от тяхното приемане.

(5) (Нова – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) Банките предприемат предварително необходимите оперативни мерки, за да могат плановете за възстановяване на ликвидността да бъдат изпълнени незабавно.

(6) (Нова – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) Мерките по ал. 5 могат да включват притежаването на активи, които може незабавно да се използват за получаване на финансиране от БНБ по реда на Наредба № 6 на БНБ за кредитиране на банки в левове срещу обезпечение (ДВ, бр. 28 от 1998 г.). Мерките включват при необходимост и притежаване на активи във валутата на друга държава членка или на трета държава, съответстващи на валутната и матуриретенна структура на привлечените средства на банката.

Орган за управление на ликвидността

Чл. 4. (1) Всяка банка създава орган за управление на ликвидността, пряко подчинен на компетентния орган за управление на банката и включва в състава си поне едно от лицата по чл. 10, ал. 1 от Закона за кредитните институции.

(2) Органът за управление на ликвидността отговаря за разработването и използването на системата за управление на ликвидността.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Органът за управление на ликвидността подготвя планове за действие в случаи на непредвидено изтичане на парични средства, дължащо се на неочаквани събития или неблагоприятни обстоятелства, като отчита възможното въздействие на алтернативни сценарии по отношение на самата банка или на пазара като цяло, както и комбинация от тях. За тази цел се разглеждат различни времеви хоризонти и обстоятелства с различна степен на неблагоприятно влияние.

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Органът за управление на ликвидността периодично представя на компетентния орган за управление на банката отчети за своите оперативни решения, включително и резултатите от периодично провежданите стрес тестове, като отчита и резултатите от алтернативните сценарии по ал. 3.

(5) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Компетентният орган за управление на банката периодично разглежда и оценява ефективността на решенията по ал. 4, като актуализира стратегиите и вътрешните политики и лимити за ликвиден риск, в които са предвидени подходящи мерки за прилагането им в евентуални случаи на недостиг на ликвидност.

(6) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Компетентният орган за управление информира съответните направления в банката за нивото на толеранс към риска.

Управленска информационна система

Чл. 5. (1) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) Информационната система за измерване, наблюдение и контрол на ликвидността на банката поддържа необходимата информация за текущо изчисляване на ликвидната позиция, като отчита ликвидния профил на банката и ликвидността на пазарите, на които банката оперира.

(2) Системата се основава на:

1. (изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) създаването и поддържането на надежната таблица;

2. оценка на входящите и изходящите парични потоци;

3. (доп. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) изчисляване на необходимия размер ликвидни активи и ликвидни буфери; и

4. (нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) използване на подходящи механизми за разпределение на разходите, ползите и рисковете, свързани с ликвидността.

Третиране на задължителните минимални резерви

(Нов – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Чл. 5а. Задължителните минимални резерви и свръхрезервите, които банките поддържат съгласно чл. 41 от Закона за Българската народна банка, се считат в пълния им размер за ликвидни активи по смисъла на чл. 10, параграф 1, буква „б“, подточка „iii“ от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията от 10 октомври 2014 г. за допълнение на Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изискването за ликвидно покритие за кредитните институции.

Таблица за надежна структура

Чл. 6. (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Оценка на паричните потоци

Чл. 7. (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Ликвидни активи

Чл. 8. (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Глава трета

Надзор върху ликвидността

Отчетност при ликвиден проблем

(Загл. изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Чл. 9. (1) (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

(Предишна ал. 2 – изм., ДВ, бр. 61 от 2018 г.) Ако БНБ установи, че дадена банка има съществен ликвиден проблем, който изисква незабавни мерки, подуправителят, ръководещ управление „Банков надзор“, може да задължи банката да представя ежеседмично или ежедневно отчетност за ликвидност, която да отразява плановете ѝ за оцеляване.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

(4) (Нова – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Проверки на място

Чл. 10. (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Надзорен преглед и оценка на системата за управление на ликвидността

(Загл. изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

Чл. 11. (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.) (1) (изм. и доп. – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) Надзорният преглед по чл. 79в от Закона за кредитните институции и надзорните проверки по чл. 80а от Закона за кредитните институции обхващат нивото и управлението на ликвидния риск, включително разработването на алтернативни сценарии, на техники за редуциране на ликвидния риск, в частност нивата, състава и качеството на ликвидните буфери, и на ефективни планове за извънредни обстоятелства. Надзорният преглед и надзорните проверки обхващат и развитието на ликвидните рискови профили, включително параметрите и обемите на продуктите в портфейлите на банките, политиките за финансиране и концентрациите по отношение на финансирането.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) Българската народна банка текущо оценява стабилността на управлението на ликвидния риск на всяка отделна банка, включително адекватността на стратегията ѝ за оценяване, ако бъде обект на масово теглене на депозити, въз основа на предоставените отчети по част шеста от Регламент (ЕС) № 575/2013.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) При извършването на надзорния преглед по ал. 1 БНБ отчита ролята на банката за финансовите пазари и състоянието на ликвидността на банковата система като цяло.

(4) Българската народна банка взема предвид възможното въздействие от упражняването на надзорните си правомощия по тази наредба върху финансовата стабилност на другите държави членки.

Наблюдене на ликвидните рискови профили

(Нов – ДВ, бр. 40 от 2014 г.)

Чл. 11а. (Отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Принудителни мерки за въздействие

(Загл. изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Чл. 12. (1) (Изм. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.; отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

(Предишна ал. 2 – изм., ДВ, бр. 61 от 2018 г.) Когато отделна банка нарушава изискванията на тази наредба, БНБ може да наложи предвидените в чл. 103, ал. 2 и чл. 103а, ал. 1 от Закона за кредитните институции административни мерки, както и мерки по чл. 44, ал. 3 от Закона за възстановяване и реструктуриране на кредитни институции и инвестиционни посредници.

Допълнителни разпоредби

(Нови – ДВ, бр. 40 от 2014 г.)

§ 1. (Изм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.) По смисъла на тази наредба:

1. „Дружества със специална инвестиционна цел – секюризация“ е понятие съгласно чл. 4, параграф 1, т. 66 от Регламент (ЕС) № 575/2013.

2. „Падежна стълбича“ е отчитането на допълнителните показатели за наблюдение на ликвидността съгласно чл. 16б, параграф 1, буква „в“ от Регламент за изпълнение (ЕС) № 680/2014 на Комисията от 16 април 2014 г. за определяне в съответствие с Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета на техническите стандарти за изпълнение по отношение на представянето на информация от институциите на надзорните органи (ОВ, L 191 от 28 юни 2014 г.).

§ 2. Тази наредба въвежда разпоредби на Директива 2013/36/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно достъпа до осъществяването на дейност от кредитните институции и относно пруденциалния надзор върху кредитните институции и инвестиционните посредници, за изменение на Директива 2002/87/ЕО и за отмяна на директиви 2006/48/ЕО и 2006/49/ЕО.

§ 3. (Предишен § 1 от Преходните и заключителните разпоредби – ДВ, бр. 40 от 2014 г.) Тази наредба се издава на основание чл. 42 във връзка с § 13 от Закона за кредитните институции, приета е с Решение № 25 от 1 март 2007 г. на Управителния съвет на Българската народна банка и отменя Наредба № 11 за управлението и надзора върху ликвидността на банките (ДВ, бр. 125 от 1997 г.).

§ 4. (Предишен § 2 от Преходните и заключителните разпоредби – ДВ, бр. 40 от 2014 г.; отм. – ДВ, бр. 61 от 2018 г.)

Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 11 от 2007 г. за управлението и надзора върху ликвидността на банките (Обн. – ДВ, бр. 85 от 2010 г., в сила от 31 декември 2010 г.)

Преходни и заключителни разпоредби

§ 11. Тази наредба се издава на основание чл. 16, т. 5 от Закона за Българската народна банка и чл. 42, ал. 2 във връзка с § 13 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за кредитните институции и е приета с Решение № 95 от 6 октомври 2010 г. на Управителния съвет на БНБ.

§ 12. Наредбата влиза в сила от 31 декември 2010 г.

**Наредба за изменение и допълнение
на Наредба № 11 от 2007 г. за управлението
и надзора върху ликвидността на банките**

(Обн. – ДВ, бр. 40 от 13 май 2014 г.)

.....

Преходни и заключителни разпоредби

§ 8. Първият отчет по Наредба № 11 от 2007 г. за управлението и надзора върху ликвидността на банките (обн., ДВ, бр. 22 от 2007 г.; изм., бр. 85 от 2010 г.), съгласно настоящите изменения, следва да бъде представен в БНБ с данни към 31 май 2014 г.

§ 9. Тази наредба се издава на основание чл. 42, ал. 2 във връзка с § 13 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за кредитните институции и е приета с Решение № 47 от 24 април 2014 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

**Наредба за изменение и допълнение
на Наредба № 11 от 2007 г. за управлението
и надзора върху ликвидността на банките**

(Обн. – ДВ, бр. 61 от 24 юли 2018 г.)

.....

Преходна и заключителна разпоредба

§ 14. Тази наредба се издава на основание чл. 42 във връзка с § 13 от преходните и заключителните разпоредби на Закона за кредитните институции и е приета с Решение № 190 от 16 юли 2018 г. на Управителния съвет на Българската народна банка.

